

Megjelen minden vasárnap. Előfizetési ára egy évre 6 ft., fél évre 3 ft. ... Hirdetési díj: Négyhatszoros petit sorú, egyszeri hirdetésnél 5 kr., háromszorinál 4 kr. ...

HORTOBÁGY.

KÖZHASZNU ÉS MULATTATÓ TARTALMU HETILAP.

Egyes számarra ... Lapunk számára külföldi hírdelményeket elfogad: Bécsben: Brauner J. G. ...

Egyházbiztosítás.

A helvét hitvallású tiszántúli egyházkerületnek f. évi januári ülésében egy nevezetes biztosítási ügy merült föl, mely azóta több egyházkerület s a hazai lapok figyelmével is találkozott: s jelenleg a megvitatandó fontosabb kérdések egyikét képezi.

E biztosítási ügy az összes helvét- és ágostai hitvallású hazai superintendenciák érdekeivel azonos.

A tiszántúli helv. hitv. főtiszt. kerületi gyűlésnek már régebbi határozata egy kölcsönös egyházi épületbiztosító-egylet eszméjének keresztültelése, mely intézetben részvevők leendettek a magyarországi helvét- és ágostai hitv. superintendenciák. A tiszántúli h. h. egyházkerület évéget adatokat is gyűjtetett s ezeket békésmegyei egyházi segédgondnok Lónyai Menyhért urnak avégett adta át, hogy e tárgyban mint szakavatott, terjesztendő okadatolt véleményét a nevezett főtiszt. egyházkerület elé.

Lónyai ur a nyert adatok megvizsgálása után azon meggyőződését nyilvánította, mikép a magyarhoni egyházaknál a kölcsönös tüzv. kár védegy. l. t. megalakítása kivételten s gyakorlatilag egyedül azt tartja, ha mindkét prot. hitfelekezeti egyházak tömeges biztosításra egyesülnek s e tekintetben valamely társulattal hosszabb idő tartamára, például 20 évre kötendő szerződésre lépnek.

Legközelebb az egyházak biztosítása ügyében sok tekintetben figyelmet érdemlő röpirat jelent meg Lichtenstein József ur szakavatott tollából. Elmondja művében, hogy ő, sem a kölcsönös sem a részvényes biztosításnak nem absolut barátja, hanem mindkettőnek elvét becsüli ott, hol az a célnak megfelel; azonban határozott elsőbbséget ad a kölcsönösség elvének alapuló biztosításnak ott, hol egyedül egyházi biztosítás forog kérdésben. Ily biztosításnál a méltányosságnak kell előtérbe lépnie s ez csak a kölcsönösség elvére alapított intézettől várható, míg a részvényes vállalatnál, a dolog természeténél fogva az első a sz. t. a. l. é. k. és csak második sorban, az elsőnek nagyságától függ a hazai kötelmek iránti méltányosság, oly esetet kivéve, ahol a hazai érdekeknek való tömjénezés hozza meg az első föltételt, az osztalékot. Elmondja továbbá, hogy amidőn kölcsönös tüzv. kár védegy. l. t. alakításáról vagy annak ellenzéséről van szó, nem lehet egyikét éneke hiányosan összeállított adatait sinormértékül venni, nem lehet épen tüzv. kár védegy. l. t. viszonyait csupán, figyelemben tartani, mert ép a kölcsönösség elve az, hogy esetleg egyik vidék a másiknak kárát pótolja, vagy megfordítva, hanem komolyabb és szélesebb megvizsgálás is igényeltetik. Szükséges e részben más biztosítótársulatok hosszabb idejű üzlet-eredményének összehasonlítása, annyiival is inkább, mert egy biztosítótársulat sem alakul egyikét évre, hanem remélhetőleg legalább félszázadra — s ily hosszú időben egyikét előállított felette száraz és tüzveszélyes év nem szolgálhat alapul a kölcsönösség elvének el- vagy nem fogadására fontos kérdésében, főleg ha — mint Lónyai ur is beismeri — az alapul szolgáló adatok nem correctek s tényleg a biztosítási érték csekély arányban vetetett föl.

Mondhatni ugyan, ugymond Lichtenstein ur — hogy a magyarhoni utósó „kölcsönös biztosító tiszamelléki tüzv. kár védegy. l. t.” megszüntetett, de ez akkor történt, midőn az első részvényes általános magyar társulat alakult és ebbe beolvastatott, más oknál fogva azon ezáltal is, hogy az első hazai általános biztosítótársulatnak a régibb kisebb körű kölcsönös társulat, ha kicsiben is, versenytársra ne legyen.

Röpirat szerzője szerint, az ily események és befolyások nem lehetnek döntők egy elv elvetésére s azt hiszi szerző, hogy kitarthatással a tiszamelléki kölcsönös társulat aránylag ép úgy előhadhatott volna, mint utána a hason üzletű első magyar részvényes biztosítótársaság.

A felvidéken — mint röpirat szerzője említi — épen a biztosítási ügy javításának tekintetéből most fáradoznak egy kölcsönös biztosítóintézet létrehozatalán, mert azt hiszik, hogy ez a rosszakarathól eredt számtalan tüzv. kár, — amennyiben a közvé-

lemény erkölcsileg a kölcsönös biztosítótársaságot mindig inkább veszi pártfogás alá mint a milliókkal rendelkező részvényes vállalatot — kevesbiteni és ekép azon vidékeken az elővigyázat parancsolta magas biztosítási díjakat leebb szállítani fogja. Ha tehát a közjó szempontjából tekintjük a dolgot, csak ohajtanunk kell, hogy nálunk a kölcsönösség elve ismét elfogadjassék és hogy ez alapon minél több jótékony czélú intézmény — hova a biztosítótársaságot is soroznunk kell, létre jöjjön.

Majd áttér röpirat szerzője a kölcsönös társaságok fenállhatóságának gyakorlati oldalról megvitatására.

Lónyai ur azt állítja, hogy a kölcsönös csak úgy állhat föl, ha elegendő nagy összeget tesznek a biztosítandó javak, hogy károsodás esetén, a biztosítottak túlterhelése nélkül a veszteség vagy jobban mondva díjfelemelés elviselhető legyen s ezen minimumot 30 millió forintban alapítja meg.

Szigoru becslés mellett Lichtenstein ur szerint a tiszánin-neni ref. egyházkerületben nem 500,000 ft., hanem 2 millió frtnyi biztosítandó egyházi vagyon is van: ha ebben az arányban felteszszük, hogy amint lenni is kell más egyházkerületekben, ép ily nagy a különység, sőt még nagyobb lehet, mert épen a tiszánin-neni ismerjük legkisebbnek a 4 helv. hitv. kerület között, akkor a 8 hazai helv. és ágostai superintendenciának van 16—20 millió frt értékű vagyon, mely biztosítandó, ha amint előzotatik, az összes egyházi éghetőségek biztosítatni fognak. Ez tehát tényleg a Lónyai ur által kívánt 20—30 milliót megközelíti sőt hihetőleg, szigoruan bírálva el is érné. De még azon esetben is, ha ez összes vagyon nem teme 20—30 milliót, hanem például csak felét, miért ne lehetne ezt a kölcsönösségen biztosítani?

Mi tudunk — így szól Lichtenstein ur — a kereskedelem és ipar, de különösen a biztosítás terén előrehaladottabb Németországban nem egyházi épületeket, hanem a sokkal tüzveszélyesb malmokat kölcsönösen biztosítóegyletet (Pommer'sche Mühlen-Assecuranz Societät in Stettin) melynek függő kockázatai az 1864. decz. 31-kén nem tettek több értéket ki, mint 1,672,000 tallert s mégis a károk kifizetése után, a mult évről az egylet tartalékjához a folyó évre 27,000 tallér csatolatott. Itt 1 és 1/2 millió értékű vagyon van több beavallva, mégis mily szép az eredmény! Az altonai kölcsönös tüzv. kár védegy. l. t. legutóbb közzétett zárszámlája szerint egy ében 15 millió értékű biztosított és kárni nem tevén 24/100 % - nál többet, biztosítóink, az általok fizetett díjakból 30% - tólit térített vissza. Egy más németországi kölcsönös egylet Ludvigshafenben 64 ezer frt díjbevétel mellett csak 14,800 frt kárt térített meg, ami a díjnak mintegy 1/4 - ét és nem többjét teszi.

Példák és hiteles számokra hivatkozva Lichtenstein ur többször említett röpiratában, határozottan állítja, hogy a valódi értékhez arányosítva, a hazai egyházi épületek tüzveszélyessége a kölcsönösség elvére fektetett biztosításnál nem tesz többet mint átlagosan 15—20 krt, vagy 1/2 % - tólit minden 100 frt után. Legzelelrányosbunk tartja, ha a debreczeni főtiszt. h. h. egyházkerület első határozatához visszamenend s nemcsak a kölcsönösség elvének újból elfogadása által egy nevezetes eszmének életrevalóságát mondaná ki, de saját érdekében is sokkal célzárabbban eszelekednék, mint ha a Lónyai ur által javasolt utat követend.

Tudva, hogy az egyházbiztosítás eszméje a közel napokban a debreczeni egyháztanács ülésében ismét szőnyegre került s tüzvesz. megvitatás alá esik: jónak véltük az ez ügyben fölhozott szakértői nézeteket röviden föllemlíteni.

Legnagyobb nehézséget látunk a kölcsönös tüzv. kár védegy. l. t. fölállításánál, a kiszabandó díjaknak a maga idejében leendő összegyűjtésében s az ügykezelési közegek szervezésében.

Azonban hisszük, hogy amidőn az egyházak biztosítási ügye közelebbi alkalommal az egyháztanácsülésen tárgyalatni fog, a biztosítások minden nemének előnyei mint hátrányai a legkisebb részletekben terjedelmesen megvitatotnak, főbb tekintettel levén arra, mely legkevesebb baj és költséggel jár s az egyházi intézmények természetével leggyezyőbb.

Igyekezünk állattenyésztők lenni.

Delü Mátvás városi állatorvostól.

(Folytatás.)

II. Lótenyésztés.

A magyar, valamint a mai arabs, Ázsiából kijöttekor söt még azután is hosszabb ideig, lova iránt nagy előszeretettel viseltetett. Igazolja ezt azon tény, hogy istennek, — kit had ur név alatt imádtak, — ami előttük legszebb és legkedvesebb volt, tiszta fehér mént áldoztak fel; továbbá a lóhusnak s a ló vérenek és tejének s ez utóbbiból készült szeszese italnak élvezete mindegyre annyira kedves volt, hogy az ősmagyar lovát annyira szerette, mikép inkább ő szenvedett éhséget, csak lova ne kopaljon, mely előszeretnek egyes példányait még a mai magyarok közt is találhatjuk.

A ló, mely hajdan gyors léptei, ereje és sebes futása mellett apáinknak eledelül is szolgált, e két oknál fogva azon időben hasznosabb volt mint most; tehát nem szabad megbotrányokoznunk, ha azt látjuk, hogy a szegényebb sorsuak inkább ökröt mint lovat ohajtanak tartani, ha bár természeti ösztönüknel fogva irigy szemmel nézik a mellettek gyorsan elrobogó lovakat: mert ennek okai, apáink első keresztyén hittanítói, kik had ur imádsát, a szürke ló feláldozását, a táltsok rendjét, a keresztyén vallással és annak szertartásával cserélték fel: és hogy az új szertartás annál inkább megmaradjon a hívek szeretetében, szükségeseznek látták a szeritök vérengzésre hajlandó néppel elhitetni hogy a lóhus evése, vérenek, tejének ivása, pogányhoz illő szokás s mint tisztátalan, keresztyén ember által ne élvezetessék; emélfogva azóta a legszebb ló is, csak erejének és bőrének becsértékét éri, ha megdöglik, szeme vagy lába megromlik, a legmagasabb értékű ló, bőre áruvá száll alá; így akinek kevés a vagyon, vagy igen vigyázó és félénk gazdál, inkább megveszi a drága ökröt, jól tudván, hogy azt, ha valami szerencsétlenség éri is, husa bőre, szarva árából képes a járomba kevés pótlékkal mást venni, sőt a lóvásárban kevés gazda keres értékes lovat, hanem olcsót és mégis használható, ezek szerint szemmel látható s kézzel fogható igazság az, hogy a régi híres magyar ló lassankinti elkorcsosulásának egyik alapköve, az első — apáink közt működött keresztyén hittanítók azon eljárása, hogy a lóhus evését a keresztyén vallással össze nem férhetőnek tanították.

Második oka híres magyar lovaknak ennyire lett elkorcsosulásának, mágnásink és a nagyobb birtokú földes uraknak (tisztetel a kivételeknek) egy nagy része, akik hogy nagyobb nyugodalomban élhessenek, majd semmi gond nélkül fekvő vagyonuk haszonbérbeadásából sok pénzt kapván, külföldön bőven költ-hessenek, felhagytak a gazdálkodással és állattenyésztéssel, eladva az addig birtokukon tenyészett jófajta tiszta magyar avagy vegyesvérű de mégis kitünő méneseiket, melyekből szivárgott a nemesítő vér, régi jobágyaik igavonó lovaiba.

Harmadik oka a vasut; mert a gőz nemcsak pótolja a majdmajd kipusztult jó fajta lovaknak gyors futással tett szolgálatát, hanem ötszörösen felhalmja azt; így az egy agaraszatot kivéve, urainknak lovakra alig van szüksége.

Negyedik oka lovaknak elkorcsosulásának, a magunk hanyagsága és vigyázatlansága, mert nem várjuk be, hogy a test kifejlődjék, már erejét igénybe vesszük, a másfél és két éves csikók már hamba kerülnek; továbbá nincs gondunk a csikó testének kifejlesztésére, hanem szivesen nézzük hogy a két éves kanca-csikó megellett; arra nincs valami nagy gondunk, hogy a csikó nemzöl a szaporításra mindenképen alkalmasnak-e? Vágra nem vagyunk és apáink követői a lótenyésztésben; mert gyakran koplatatjuk lovaknak, nem ritkán a koresmában dőszöl; és ez általánossá vált magyar szokás, országszerte így van; eredménye pedig az lett, hogy lovaknak, duczára annak, hogy földünk

TÁRCZA.

A czlgányok.

(Puskín.)

Folyamon túl, erdős lejtőn Sátrak állnak, tűz lobog. Viaszhangoznak büfélejtőn Csöndes éjjel a dalok.

Boldog nemzet üdvözöllek. Emléked szívemben él. Hajdan nem váltam el tőled, Mindig megaddal vívél.

Világosh lesz a táj holnap, Nyomod vesztik, ura kelsz. S költőd azt sem kérdi: hol vagy? Reá többé sohse lész.

Oda már sátoros-éitem, Ifju korom esinjtél. Kis falvammal fölcsereitem, Házasság s család van itt.

Zilahy Imre.

A tavak és lakól.

A zürichi tó vizállása rendkívül alacsony volt az 1863-ról 64-re forduló télen; egy homok és kavics lepte sík maradt ki a vízből; a la-

kosok gátenélükre kezdtek hordogtatni; az iszap alatt faeszlópókra, szendrabokra, fűtész fűzra, esontok, odények s kézi szerzeszókra akadtak. A dolog figyelmet keltett, ámi kezdtek több részben a partnak, a bizonyos lón, hogy ott hajdan lakohelyek voltak. Százej több tavában is tetettek ásutások, melyek eredménye az lett, hogy vagy 150 helység nyomait födették föl a tó vízi alja alatt; csak a neufelthelm tőlöt több mint 25000 katonale tárgy került ki — — Hogy s miként jöttek e helységek ide? Még a rómulak előtt rengeteg erdők lepték el az Alpok völgyeit is, melyekben a medve, farkasok, vadkan, bölény s más félfemes állatok uralkodtak; ezekhez jött a vadállatoknál is félfemesebb, az ember. Belőszközömből minden csodádesoport a rögtöni megtámadás ellen természetnyuftotta gátak által biztosítá magát, úgy amint lehetett. A hegyi lakosok meredek hegyfokot, vagy mélyen benyuló barlangokat a felsziget-alku földeket foglalták el; a tavak által nedvesített területeken legbiztosabbnak látszott a kunyhókat a parttól helyebb a tóba építeni; a rögtöni megtámadás ellen ott biztosítva voltak; ha a veszély nagyobb volt, esőnkokon menekülni lehetett; a biztos lakohelyekről kényelmesen lehetett halászni is.

Még most is ki lehet venni az álltázó tó fenekén a párhuzamosan levert eszlópókok; látni lehet égett agyagból vont körfalakat; taláthatni fűháj vagy szalmából készült tető-maradványokat, cserep-odényeket, úgy gyanút szolgált moh és level-halmok; fegyvereket, vadászati emlékeket, némi ékszereket s házi eszközöket; — némely eszlópók mellett ott vannak a homorura vajt falörzsek — egykori eszlópókok —; nehöl a eszlópók sora a partig vezet, — valószínűleg hajdan hid alapjai. A legnagyobb vízi városok a eszlópók számból itélve két, háromszáz kunyhóból állottak; némelyütt az anyvi század óta romban heverő lakok méretét is ki lehet pihatólni, átmerőjök másfél öltöl 3 öltig; ily helyekben egy család bőven elhelyezhette magát.

E töl lakohelyeket hatónféle időkből valóink méltán állítják a tudósok; mert a talált tárgyakból itélve a kő, a bronz, és vaszkort meg lehet különböztetni. Az első kornak csak kő és tűz állván rendelkezésre; eldélvezhetni, mily roppant munkát kellett véghez vinni a lakosoknak, míg az őskori építményeket létrehozák. Volt sűrűn a part közelében

olég az őskorokban, de azt levágni, kidolgozni csak élos kavicsokkal és tuzszel lehetett; így kellett hogyozni a kőrököt, hogy a nedves földbe leverhessenek; még nagyobb feladat volt a tőzszekel forraszba vágni, hogy deszkát s pallókat valótl nyerhessenek; hát egy 5—7 öl hosszú eszlópókot kivágnál — mily fáradságos munka kellett ehöz. E találatok házi állatok számaru gódrókat ástak a partokon, halmozat s más vadlök emlékeket állítottak a magaslatoikon; hadakoztak, vadászok, halásztak, földet műveltek s mindozeknél csak esont és kőből készült eszközöket használtak. A legtöbb szerzesz a balta volt, száznakint találni ilyenek egy helyen. A halta gyakran szarpenfő-kőből van; a nyíl kővából, esontból; kés, fűrés, véső, kalapács, orlókö, tá, szinten oly anyagokból; a talált eserepedények a kézmű gyermekkorát hirdetik; látszik rajtuk hogy szabad kézzel készültek s minden eziráság nélkül, apró kosarak, kőtélkészítésnek is maradtak ten emlékei.

A constantzei tó egyik és vízi városának romjai között nagy mennyiségű buzát, árpát találtak kalászban és szemesen, durva darából készült s szeuítés által megmaradt kenyert.

E kő-kort 2000 évre teszik Krisztus születése előtt.

A kő-kor után rögtön jött a bronz-kor; az első kor végén bronzasztó dolgoknak kellett történni; csaknem minden vízi helységben tisztán van jellemző a két korszak határa a hajókak felgyújtásával s a lakosság lemozgatásával. Az ujnomu jött föl fémkerékűvel könnyen elbánt a benszult kő- és esont-fegyvereivel. — Még a eszlópók kopásáról is megdudhatni, hogy kő vagy bronzkorok-e? azok a víz fenekéig elkördhatok, ezek a fenekéből fel s egy olányra is kiállnak. — Zürich egy kőkori tóváros, — Gouff a bronz-korszak alatt állított eszlópó-város romjai föléll. A bronz-korszak alatt jobb s erősebb eserepedények készültek, sőt az egy helyen felhalmozott nem sikerült eserepedényekből kovakészítési, hogy azok gyarling készülték; egy a eszlópókon közül kővázott órud világosra emellett szöl, hogy a bronz ott helyben építetett s nem kívülről hozatott. Sokkal több házi állat, különösen lönyomát találhatunk mint az előbbi korszakban.

A romrétegek vastagságáról itélve a bronz-korszak sokkal tovább tartott az előbbinél; de a végelputasztás ott is csak oly erőszakkal volt,

és éghajlatunk a lótenyésztésre majdnem mindenütt igen alkalmas, általában véve, satnyák, csámposok s csunya idomauk, csak egyedül a belerő, a kitarás az, amiből régi nemes magyar fajtól lett származásukra lehet ismerni.

A lovak elkorcsosulásából eredő és eredt károkat több város és népes községek előre sejtették, iparkodtak volna a bajon közös csődör tartásával segíteni, azt hívnék hogy által lovakat, ha eredetiségükre vissza nem vihetik is, de legalább egyrészt a vért felrészítvén, másrészt pedig a nagyobb csődör fedezése következtében nagyobb és nemesebb csikókat és így értékesebb s erősebb lovakat állíthatnak elő; de fájdalom, számításokban nem érhettek célt; mert a vető-magra gondoltak csak, míg a termőt az anyát és a ráható körülményeket, — melyek az ápolásban léteztek, nem vették tekintetbe; míg végre a m. kormány is belátta a segedelem szükségét, az évenkénti hágtási idényekre minden, a lovat nagyobb számban tartó községekbe rendel csődöröket, melyek a közönség lovai nemesítését eszközölkék; de hogy ezis mindaddig nagy eredményt nem mutathat fel, amíg a csikók nevelésére, ápolására törvényesen kötelező szabályok nem állíttatnak fel, bizonyos dolog: mert a szép kanca-csikók és csikós-kanczák gyakorlatban levő díjazása, nem elég a csikók és kanczák alapos ápolásának felszárkítására, mivel még ma is él köznépünk nagyobb részének szívében azon tévhit, hogy csak mindenütt az urak nyerne; azonban a kincstári csődörök beosztásánál is majdnem mindenütt előfordul azon hiba, hogy nem választják meg a csődör fajtát és nagyságát a helybeli kanczák minőségéhez; innen ered aztán az a most számosan látható kurta dereku hosszú nyaku és lábú torzulata a ló-tenyésztés tapasztalásán alapuló alapelvei szerint ezen keresztelés, sőt azt, ha a korai befogás és rosztartás ki nem küszöböltetik; mert a keresztelés által nyert uszultótt, belerejére nézve rendszeren gyengébb mint a fajnak saját maga által nemzett s világra hozott ivadéka. Sehol nincs országunkban a közönség lovainak nemesítésére oly jeles természetű és a lótenyésztés szabályaival mindenek összevágó, sőt azon nyugvó rendszabály, mint nálunk Debreczenben, hol a közönség lovaire az ugynevezett cifra-ménésben a tanács rendelkezése alatt áll, régidőtől tenyésztett s belpárással jó ápolás és válogatás mellett legelőnkön nemesedett kisménésünkből, 15—16 markos magas, erős testalkatu, spanyol-magyar jellegű, országsszerte híres kitaró fajú pej színű ménék akadnak, amely cifra-ménésben 200 kanca vétetik fel és láttatik el elegendő számú ménekkel.

A lótenyésztés országosan szomorú képét néhány vonattal csak azért festem le a t. olvasó előtt, hogy lássa be, mikép a mai magyarok saját kárukra, apáink legkedvesebb és legnemesebb foglalkozását a lótenyésztést is mennyire elhagyták; úgyhogy azon régi híres vitézek, kik unokáik mai kényelmes élete alapját a terjedelmes szántóföldeket és legelőket megszerzették és megoltalmazták: vértik árán öröklött birtokaikon nem találnának egy alkalmas lovat, mely a vitézt, súlyos fegyverével képes lehetne hordozni; egyszersmind, hogy megmutassam, mikép városunk régi tiszteltes tanácsa, magyar emberhez illőleg, apáink kedves és nekünk is hasznos állatjai ügyében a tett terén nem maradt hátra; megvetette a közönség lovai nemesítésére, a városi ménese felállításával az alapot s mikint fordította ezt saját javára a lótenyésztő-közönség, alább fogjuk megmutatni.

Városunk határán a heverő- és hámos-lovak száma négy év alatt egyharmadával kevesebb, habár, istennek hála, a lovaknak valami különös nagy düge nem volt, de a hatvanharmadiki szűk termés, adó, és mégis költséges háztartás ennyire apasztotta le és pedig nem a silányabb részét vitte el, hanem az értékesebbet, szóval amelyikért pénzt adtak.

Gazdáink s állattenyésztő polgárainknak a lónevelésnél és szaporításnál való eljárása, — a nagyobb részt véve, eddig következő volt:

1. A cifra-ménest kivéve, sohasem gondoltak arra, hogy a kanca mily ménnel fog párosulni, sőt ha valamely jobb módú gazdának szép csődörre neveteked, tartván attól, hogy a kanczák, komor és vén csődör-lovak, mint csődört a ménesben összerugdossák, elnyomortják, két-három éves korában kihérlettette; így aztán a közönséges ménesekben a nemzés egy-két éves csődör-csikók és azon vén rosz csődörök, melyeket heréjek hibás alkotása miatt kihérélni nem lehetett, teljesítették; a gazdák aztán ily ki nem fejlett vagy kores, nyomorult csődöröktől szép csikók nemzódése nem történhetett, az a természet kifolyása; mely szerencsétlen állapot, most is megvan, bámulja az ember, ha látja is; hogy mi lehet az ily nagy hanyagságnak az oka a kanczák részéről, magam nem tudom megmagyarázni, csak gyanitom, hogy talán az egymásra támaszkodás, az előre nem vizsgálás, a nem számszámolás és a régi szokás. Tudom, ha azon boldogemlékeztető senátorok egyike (akik tanácsilag a városi ménésnél a közönség lovai nemesítésének tekintetéből felállították), ugy véletlenül feltámadna és annyi évtized eltelte után kíváncsiságból a hortobágyi ménesek közt széttekintene, gyönyörködni akarván a közreműködésével történt lónevelés alapításának

eredményében s a Hortobágy partján meglátná a Bundi rongyos ménesét: keserűségében és szűgyenletében kétszer halna meg! De igazán furcsa eset is az, hogy a nemesítés alap meg van vetve, fel van állítva régidő óta és mégis a nemesítésével oly igen hátra vagyunk; minek alapoka aligha abban nem rejlik, hogy a közönség a tanácstól várja a lónevelésre szükséges jó intézkedést és az arra kívántató költség fedezését a házi pénztárból, nem pedig a maga zsebéből ohajtani kiadni; hogy melyik fél tartoznék az áldozattal, az még eddig, amint tudom a jövődőt itka és én csak mint egyes ember, aki a városi házi ügyek állapotát fürkészi nem is ohajtom, odanyilatkozom, hogy senki nekem száll a sült galamb a szája bál! Ennélfogva azt is őszintén kimondom, hogy városunk állattenyésztő közönségének nem vált és nem is válik dicsegetésre, hogy a lónevelés legelső alapját (mely a birodalomban pártatlan városi intézkedés), a városi ménésében nevelt csődöröket oly kevés sikerrel alkalmazta saját lovai eddigi nemesítésére.

2. A cifra-ménés nem felel meg tökéletesen a lónevelés fedezési, nemzési alapszabályainak; véve azt a közönség lovainak általánosságára.

a.) Azért, mert oda lovakat csak azon jobbmódúak hajtják, akik az őrzésért járó két forint darabonkinti illetéket idejekorán befizethetik és akiknek heverő-kanczák lévén, azokat a csődörökkel jókor kiverhetik; így a szegényebb sorsúak ezt nem tehetvén, részint mivel pénzüket nem levén heverőben, a befizetést halogatták, részint mivel még lovaikon szántogatnak s mikor már dolgukat végzik, vagy pénzhez juthatnak, a szám betelt s kanczák kimaradtak; pedig sokkal nagyobb áldás volna egy szegénysorsu, de lovat jól ápoló gazdának egy szép értékes csikó, mint akinek ugysis jobb módja jutott e nyomorult világban.

b.) A t. tanács a csődörök teletetésére, avagy azokra tett más költségek fedezésére a cifra-ménésbe adott csődörökért semmit sem számít, tisztán a csikós-bér és kutyajavítási illeték telik ki a befizetett két forintokból; így a házipénztárnak a négyszeresen fizetett pásztor-bér nincs hasznára; ellenben a fizetőnek, rövidségére szolgát és ezen régebben felállított rendszer, tisztán csak azért hozatott, nehogy a város csődörői a közönséges ménesekbe adatván, elrühesedjenek, vagy más veszélyes ragályt kapjanak; ez pedig szerintem olyan rendszer, hol csak a magam a megoltalmazása a cél, holott lónevelésünkben a méneknek kell lenni az elsőnek.

c.) Tapasztalás igazolta tény, hogy a cifra-ménésben sok kanca meddőn marad, sőt hogy többen, a nyomtatásra hazakerülések után, dacára annak, hogy odakint is hágtattak, tétetnek saját fajukbeli csődör által vemhesekké, melynek azon eredménye lett, hogy több gazda a cifra-ménés fel is hagyott, ennek oka rejlik részint a csődörök azon szokásos ápolásában, hogy azok meleg istállóban telelnek és abrakoltatnak, kihajtatván, tavasszal a Hortobágyra, a zordon idő és gyenge fű miatt a hágtástól minden kedvük elmegy, részint pedig, hogy bizonyos fajtájú lovak más fajtájú lovak által csak nehezen szaporíthatók.

(Folyt. köv.)

Debreczeni híromdó.

** A f. hó 14-én tartott ref. egyházi közgyűlésben felolvastatván a gazdasági és nevelési együttes bizottság által a kistemplom és torony fenntartása tárgyában Csanak József egyháztanácsos ur irásában beadott indítványa megvizsgálásának eredménye és véleménye javalata: miután e felolvastatott javalati tanácskozásban az elágazó vélemények szavazás által öszpontosították: az egyháztanács, a kistemplom ujonnan építtetését elrendelő 60/1862. számú egyházi közgyűlési határozat megváltoztatását kéri indítvány, — ez, a kiküldött vegyes bizottságnak, ezen indítvány és az 60/1862. sz. határozat közt haladó — közvetítő véleménye javalata felett, következőleg határozott. Ugyanis: 1.) Mivel a kistemplom s torony építtetését elrendelő 1862. évi egyházi közgyűlés végzészetalan ideje óta, több olyan rendkívüli körülmény állott elő, melyeknek bekövetkezését még távolról is — gyanítani alig lehetett; nevezetesen: mivel már kezdetben fájdalommal kelle szemlélni, a templom építése céljából megindított adománygyűjtésnek, a cél nagyságához képest, eszelőly eredményét; — sajnosan kelle érezni az adakozás folyamán megérkezett s még mindig uralkodó sanyaru évek szomorú napjait; — emmekelőlyán fájdalommal tapasztalni a városi közönségnek bizton remélt — hathatós segélyével késedelmezését, mely eddig hasonesetben a segélykérő egyház gyámoltásában legelső helyet foglalta el; jelen esetben azonban csak bonyolodott pénzügyi viszony által volt e részbeni kötelmel teljesítésében gátolva, és mivel kétségtelen, hogy a nem vált eseményeknek ily fokozatos halmozása és öszszetartózkodása mellett, a kistemplom ujonnan építtetését kimondó határozat miatt magát megköltvő érező egyház, más számtalan fontos kérdésekben —

mint például a népnevelés ügyének előmozdítása is a maga nagy hivatása szerint szabadon és egész erélylyel nem működhetik; ezen helyzetből pedig kilépni elmulasztatlan kötelesség: ennél fogva a kistemplom és torony ujonnan leendő felépítésének keresztülvitelével — különösen a bekövetkezett szomorú idők mostoha hasága miatt, ez idő szerint felhagyni kellekven és kilátás sem lévén arról, hogy ref. hiveink vagyoni állásán ütött sebek a közel jövőben behegedjenek: az 1862-dik évi 56. számú egyházi közgyűlési határozat oda módosították, miszerint a kistemplom és torony épülete továbbra fentartatván, a templom új tetővel láttassék el, a kistemplom és torony együtt tartósan akint hozzassék helyre és igazíttassék ki, hogy a templomban Auer Andrásné asszonyság kegyes alapítványából felállítandó orgona, alkalmas helyet találjon és egyházunk ezen egyedüli ódon középülete a városunk lakosságának nagy része által régidőtől fogva hozzákötött, — ujabban pedig 1860-ban nyert — mindnyájunk által kegyelettel tisztelt emléket, még számos éven keresztül hirdethesse az utókornak. — — — Egyszersmind a gazdasági bizottság megbizatik, hogy a kistemplom és torony épületének tartósan leendő kiigazítása, a templomnak új tetővel ellátása tekintetéből mielőbb tervjavaslatot készítsen és azt véleményes jelentése mellett a közgyűlésre terjeszse fel. 2.) Mint-hogy eképen a kistemplom és torony ujonnan leendő építtetésének kérdéséről ez idő szerint visszalépni kénytelenítettvén, hitfeleink által az ujonnan építtetés költségei fedezésére adományozott pénzek a kitűzött célra nem fordíthatatnak: városunk lakossága — a fentebbi körülményekről felvilágosítás mellett — felszólíttatni rendeltetik, hogy mindazok, kik nem lennének hajlandók a kistemplom ujonnan építtetésé céljából kifizetett, vagy még csak ajánlatban levő segélyeiket a kistemplom tartósan kiigazítására ben hagyni: immár ismét tulajdonokká vált adományait az egyházi pénztári hivataltól visszavehetik, vagy egyéb egyházi célra átalíttathatják, különben a benmaradt adományok a templom kiigazítás költségei fedezésére behajtottatnak fognak tekintetni és ezen költséget fedező pénzalaphoz fognak csatoltatni. Miről a gazdasági bizottság jegyzőkönyvileg értesített, a városi tanács pedig átiraton felkértni rendeltetik, hogy a város lakosaihoz elhordozandó felszólításnak 8000 példányban leendő kinyomattatását — a kész példányoknak az összes lakosság közt, közegeli által kiosztását elrendelni méltóztatssék s végre a kistemplom építésére segélylyel járól vidékiek pedig a „Hortobágy“ című lapban legyenek a fentebbi felszólítás által értesítendők.

— Amiórt oly igen epedtünk, sovárogtunk, — a jó eső — elvégre megérkezett s igen szépen megöntözé határainkat. Kedden délután két óratájban érkezett, dél-nyugat felől, mennydörgés, villámlás és többször neki induló jég kíséretében. Utóbbi azonban nem igen tehetett kárt, részint mivel nem sűrűn hullott, részint mert állítólag nem nagy téren vonult keresztül. A természet egészen ujjaszületett s a növényvilág a legszebb tenyészésnek indulva, pótolni látszik azt, mit a mult száraz és szeles hó elmulasztta.

○ A színház rendes látogatói közül többen panaszkodnak ama botrányos visszaélés ellen, melyszerint a csak álló-hely jogát váltott nézők közül számosan vannak olyanok, kik alighogy az előadás kezdetét veszi, legott befeszkelik magokat az üresen maradt támlás- és zárt székekbe s ott részint a beüléskor okozni szokott surlódással, részint az előadás alatti hangos csevegés által az ott joggal ülők kényelmét és figyelmét nagyban zavarják. Még az is megtörténik olykor, hogy, ha az ily székek foglaltó urak egyszer már elhelyezkedtek s a későbbben érkezett valódi székbirtokok, helyét követelik, a székbirtóló hatékén utal a közelében levő üres helyre: tessék azt elfoglalni! S ki mégis váltott helyéhez ragaszkodik, kénytelen a bitortolt helyről kiutasíttatni. Hogy ez jövőre ne történjék, szükségesnek véljük, hogy a színházgató ur, mind saját mind pedig a közönség érdekeiből intézkedjék, hogy az álló közönség legfeljebb a majdnem mindig üresen álló két hátulsó széket vehesse csak használatba.

— A városunk díszell nem kis mérvben szolgáló „emlékert“-ek mindenképpen immár a célnak teljesen megfelelő s izléssel készült vasrészokat köríti; fák és virágokkal nagy gondallal láttatnak el. — szóval teljesen méltóvá tették e kertek arra, hogy azokban elhunyt jelesemberek emléksobrai fölemeltesse. — Most tehát, amidőn immár a kedves körülményt jelezhetjük, egyszersmind idejét látnok, ha e kertek, egymástól való megkülönböztetés végett, nevet nyernének. Eddig nyugoti- és kert-kert nevezet által különböztették meg; azonban szebb lenne talán, ha e kertek, valamely — általában kegyetes emlékezetben álló férfiakról nevezetnének.

□ Mindig örömmel említtük meg lapunkban, midőn iparosaink, a haladó korrall lépést tartva, annak időnkinti vívmányait — annenyire ezek szakulnak vágók — saját javukra értékesíteni törekednek. Így öszszint örömmel emlékeztünk meg Balla József helybeli kályhas- és építményezéskészítő-

mint a kőkorosakban; a vizek alatt talált tárgyak rombolásra és gyujtásra mutatnak.

Vasall fegyverkezett más népfaj törté, általános vést honva a vidékre s lakóira; a bronz-korszak népe elűnt, onétkul hogy a történet csak fel is jegyzete volna enyestét. A vas-korszak nyomoru kalyhákat épített az előtte virágzott nép hajlékai helyére. A távarosok leginkább akkor pusztultak el, midőn a vas használatu a vidéken elterjedt. Gallia északi részében vándorolt belga cimberok hozták be a vasat, Krisztus előtt a negyedik században. A bennszülöttek még sokáig megtartották a bronz-fegyvert s bár erősen védhették magokat, a vasall jobban fegyverezettek által elnyomattak; a berontó népfaj nem lehetett más, mint a gallia, vagy a délnemzetországi helyétek; ezek mindenesetre magas fokán álltak a polgárosodásnak mint az előtök ott lakott és ud; a kő és bronz-korbeli emlékek közt korán sem láthatni olyokat, mint mindöket a helyétek korából Horn mellett a telefonai harostéren találtak. A vaskészítmények között ma is mosterműnek mondható kardok vannak, azoknálval ismertek az üvegek, kománczok és a latin írók szerinti az írást is.

De kik voltak azon bennszülött tölakók, kiket most a lovak iszapja alatt nyugvó emlékek által a kutató s buvárkodó tudomány föltámaszt? fiau, sícut, íbor, vagy polang eredetűek? hol kell hazájukat keresni? — Irán föliskijain, vagy Európa nyugoti részén? — Csak annyit lehet tudni, hogy alakra nézve alacsony emberek voltak s inkább ügyességben kitűnök, mint erőben. Némely népnél az eredetet, háborukat, sőt királyi családú viszonyait is ismerjük, onétkul hogy a népszokásokról valamit tudunk; It a nép belsőlete s háza szokásairól van tudomásunk, onétkul hogy a nép eredetét, nevét, megnevezni képezek volnánk! Sajnátságos allenté!

Ha azonban a tanulmányok minden tartományban rendszeresen folytatható tétetnek, előjhat az idő, midőn e jámbor tölakók osztályosársárol is többet tudhatunk. Addig is elmondhatni róluk, hogy nemessék oly népeknek van maradóndó helyölása az utókorok, melyekről fenthangon szál a történet, de ök is megtették a magokét, bár a következő nemzedékek emlékezetéből is hamar elenyésztek.

Ráen szorony vial romemlékek is nem kevésbbé ékeken bennedülk,

mint a rómalakról ránk maradt buszke építmények. — Meg tegnap nem tudók megmagyarázni a via szino alatt mutatkozó korokot, noha helyenkint annyit van, hogy a nép fa-bánya gyanánt használja s ma már ma tudjuk, hogy az egy ősnép lakhelye volt, mely talán husz század alatt teti előmunkálatot a polgárosultság azon fokára, mely ma azon területen díszlik. Ez ősnép állotta ki az élethálhálózatot a vadállatokkal; ez írtotta ki az őserdöket, hogy szántóföldökké alakítsa azokat; ez vitte véghez a gyermatosítás nagy művét, mit a görögök az ő föltalainak tulajdonítanak. — Nem hangzik át korunkba az ő Herkuleszeik s Theoszezeik neve, — de megmaradt ez ismeretlen ősnép igénye, hogy red a most ottan lakók hálsáan visszemlékezzenek.

(B. P. Sz. után.)

Színház.

(Sz. T.) Máj. 15. „Egy szó a miniszterhez,“ vigjáték, és „Tíz leány és egy férj sem.“ Operette 1 felv. A vigjáték, melyben Zöldy, Földényi, Keresztényi Sarolta és Vizvári díszrelesen működtek, eddiggé öszszevágólag ment; de annál gyarlóbb volt az operette előadása. A szerzőlelt jellemző s kedves duettnek kihagyását Földényi és F. Vilmos között, számos megezesítés követte, dacára annak, hogy a fellepésben előírtatott ok senkit nem gátolt; tíz leány helyett nyolcz szerepelt, kik még arra sem érdemesíték a közönséget, hogy a hangverseny alkalmával legelőbb átöltözzenek; magámdolok, szavalt, táncz, kimaradtak. Nem tudjuk, kit terhel e megrovást érdemelt hanggyugvás, de bárki legyen is a hibás, színeselőnek a közönség iránt ezáltal tanusított megmondolatlann ügyelnetlensége, komoly megrovást érdemel. El tudjuk mi azt gondolni, hogy öres hoz előt működni, nem úgy kedve lehet a színeselőnek, de másrésztől azt is be kell vallanunk, hogy valakinek nehoztelést, ily kézzelfoghatóság kimutatni s a mások hibáiból ártatlanokat buntetni, nem nagy műveltség s ildomosságra mutat. Reméljük s el is várjuk az igazgatósdágtól, hogy hasonló visszaéléseknak elejét venni, már csak saját érdekéből sem késedelmezük.

Máj. 17. „Béldi Pál,“ Szomorujáték 5 felv. Irta Szigeti. A

sok boldogság után oly jól esett végre idelokomelő költől mávat láthatnunk. Bessler látván és Szigeti Imre helyesen tovek, hogy a sok látványosság után, eredeti szomorujátékok vetek elő s mikint a színlapon jelentek, a „magasabb igényeknek is eleget tenni“ ilyekeznek. A pilakál vonzattak ugyan néhánykor közönséget, de különösebb hatást, dicsegetésre legyen mondvá népnak izlésének, még az alább osztály körében sem csináltak, s nem egyszer láttunk már vásárnap közönséget, mely számban az ördögös látványosság csodálótól, bátran versenyezhetett volna. De térjünk az előadásra. Színeselőnek csaknem kivétel nélkül ilyekezett tanusítottak. Zöldy (Apa) szerepeinek különböző önylatot remekül tántet ki. Szigeti (Béldi), dicsegetreméltólag játsszók; e megjegyzéssel megelégedhetnénk, ha Szigetiben oly színeselőszel állottunk szemközti, ki csak udvarias bókot vár s hibáinak letelezését nem szereti, kivánja. Minthogy azonban ő ama kevesek közé tartozik, kik nemcsak tanulnak, de tanulmányoznak is, néhány megjegyzéssel szolgálunk. Béldie általában véve jól rajzolt alak volt, bár néhol erősen színezett s mivel fárasszó szerepében minden jelenetet egyaránt ki akar emelni, játéka néhol az egyhangúság bélyegét hordozó magán. Taghordozása többnyire sikerült, de hibás volt, midőn egyiben hosszabb ideig mindkét kezét használt. Haldoklási jelenetét, melyre mikint látszik, nagy gondot fordított, sem tartjuk sikerültnek. Megengedjük, hogy Szigeti a megszokás következményeit természetesen rajzolja, de épen ezen természetesség korosáca okozta, hogy e jelenetben az izléstalanlag szépek határait átélvén, az undorítónok engedett helyet. Némethi Imre Béldiét gondolat személyesíté, bár mélyebb földalmi fontésében a tisztán érekezőszólt nem mindig talált el. Csahayné mint Bormemiza Anna, szépen játszott és értelmesen szavalt; kár azonban, hogy egyik legutolsóabb, drámai jelenetében elesett kezdője után szavalt közben lehalajva, a jelenet hatását egyszerűségéből épen e kiesnyes gond által kivetkezett. — Közönség gyér számmal.

Máj. 18. „A rab.“ Szigeti népszínműve 3 felv. A színház csaknem egészen üres volt; Némethi Imre, Csahayné, Zöldy, azonban kedvvel és jól játszottak.

Debrecen. Május. 16. (Kicsinyben.) Tiszta buza 2 frt 70 kr. kétszeres 1 frt 90 kr. rozs 1 frt 40 kr. árpa 1 frt 20 kr. kukorica 1 frt 70 kr. zab - frt 90 kr. köles 1 frt 70 kr. Egy mázsa szalonna 29 frt. széna 1 frt 20 kr. szalma - frt 50 kr. 1 font szalonna 32 kr. disznóhús 18 kr. marhahús 13 kr. só 9 kr. 1 liter disznózsír 42 kr.

Baromvásár. Egy pár jármos ökör 179 frt, egy pár vágó ehén 115 frt. negyedfű tinó párja 159 frt. harmadfű tinó párja 110 frt. rugott borjú párja 75 frt. igás ló párja 95 frt. sertés párja 36 frt. juh párja 15 frt.

H. Bősörmény. Május. 15. - T. buza 4 frt 80 kr. kétszeres 3 frt - kr. rozs 2 frt 20 kr. árpa 1 frt 80 kr. zab 1 frt 60 kr. tengeri 1 frt 60 kr. köles 2 frt 40 kr. 1 mázsa szalonna 25 frt. 1 font marhahús 12 kr.

Gyula. Május. 12 - Buza 2 frt 90 kr. kétszeres 2 frt - kr. rozs 1 frt 50 kr. árpa 1 frt - kr. zab 1 frt 20 kr. tengeri 1 frt 60 kr. köles - frt - kr. 1 mázsa szalonna 28 frt. széna 1 frt 40 kr. szalma - frt 83 kr. 1 font marhahús 14 kr. (D. F.)

Nagyvárad. April. 16. - T. buza 2 frt 70 kr. kétszeres 2 frt 10 kr. rozs 1 frt 80 kr. árpa 1 frt 10 kr. zab 1 frt - kr. ten-

geri 1 frt 86 kr. köles 3 frt - kr. 1 mázsa szalonna - frt. széna - frt - kr. 1 font marhahús 16 kr.

Nyiregyháza. Május 13. - Időjárásunk folyvást száraz és szeles; ha néha-néha tornyosulnak is felhők és az eső ohajtásunkra esepenni is kezd, a dühöngő szél elzavarja s reményünk füstbe megy. - Heti vásárunkon a gabbanemlék következéi áron keltek: a m. liszta buza 2 frt 40 - 60 kr. kétszeres 1 frt 60 - 70 kr. rozs 1 frt 35 - 40 kr. árpa 90 kr 1 frt 10 kr. zab 85 - 90 kr. tengeri 1 frt 20 - 50 kr. köles 1 frt 15 - 20 kr. kása 3 frt - 3 frt 20 kr. paszuly 4 frt 25 - 40 kr. (K. B.)

MENNYBEND
a tiszavidéki vaspályán, 1865. Május 1-ől kezdve, további rendelésig.

óra	percz	naprész	óra	percz	naprész
8	25	este	7	45	reg.
9	27	reg.	8	35	este
10	27	"	9	24	"
11	20	délu.	10	42	éjjel
3	47	reg.	1	20	"
6	22	"	3	47	reg.
8	22	"	6	22	"
5	25	"	8	5	déle.
7	24	este	11	3	délu.
9	56	"	2	49	délu.

HIRDETMÉNYEK.

H i r d e t m é n y.

Az első magyar általános biztosító társulat debreczeni főügynöksége tisztelettel jelenti, miszerint: tűz és jégkárok elleni ugyszinte áruszállítási, tüke, nyugdíj és kihazasítási összegekre szóló biztosításokat, **igen jutányos illeték** számítása mellett készséggel eszközöl.

Említett társulatnak **több millióra menő** alaptőkéje, általános ismert szilárdsága, a károknak **minden levonás nélkül azonnali megtérítése** körül eddigelé mindenkor tanúsított pontossága, s azval ugy a hazai mint a külföldi közönségnek ezen jó hiteli intézet iránt folytonosan növekedő bizalma, ugy anyagi mint szellemi tekintetben elegendő kezességet nyújt az iránt, hogy elvállalt köteletségének mindenkor és minden viszonyok közt **pontosan eleget tenni** képes leend.

Különösen időszerűnek látja alóhrt főügynökség a t. cz. **háztulajdonosok** figyelmét azon körülményre felhívni, miszerint a beállott tavaszi szeles időszakban, midőn esetleges **tűzvész** kiszámíthatlan kárt okozhat, - hosszas időz szereményét veszélytől megóvándók, - házaiknak esekély díj mellett eszközölhető biztosítása által, nagy aggodalomtól menekülhetnek.

Továbbá miután tavasz kezdetével a **jégkárok** elleni biztosítás idénye is megnyílt, tisztelettel jelenti ezen főügynökség, miszerint az általa képviselt társulat jégkár ellen **igen jutányosan biztosít**, a valódi kárt minden esetben teljesen megtéríti és a jelenlegi szűk pénzvizonyokra tekintettel, jég ellen, váltó elfogadása mellett hitelben is kész olyformán biztosítani, hogy az illető biztosító től, a köteles díjakat csak aratás után, - midőn terményeiből pénzt láthat - leend köteles fizetni.

Biztosítások, a főügynökségnek Farkas család egyháztérén eső háza első emeletében létező irodájában eszközölhetők, ahol is a kötvények a legnagyobb készséggel azonnal kiállítatnak.

Ezen kívül a biztosítások **Gaszner Pál, Heinrich Ignác, Lesczinszky Lajos, Nemes Gábor, Sesztina Lajos, Sesztina Károly** uraknál mint helybeli ügynököknél is elfogadtatnak.

Debreczen 1865, márczius hó 31-kén.

7-10 **A debreczeni főügynökség** **Berghofer István.** (Egyháztér Farkas család háza 1-ső emelet.)

95^{ik} ÁRJEJZÉK

az „István” gőzmalom gyártmányairól.

(Debreczenben állásigénymentesen, készpénzért, mellélt, esztrak értéken kifizetésig nélkül.)

A. asztali daru nagy szemű	12 frt.	60 kr.
B. asztali daru apró	10 frt.	50 kr.
C. daru közepesre	10 frt.	50 kr.
D. kőmalom	12 frt.	60 kr.
E. kőmalom	10 frt.	50 kr.
F. kőmalom	8 frt.	40 kr.
G. kőmalom	6 frt.	30 kr.
H. kőmalom	4 frt.	20 kr.
I. kőmalom	3 frt.	15 kr.
J. kőmalom	2 frt.	10 kr.
K. kőmalom	1 frt.	5 kr.
L. kőmalom	1 frt.	5 kr.
M. kőmalom	1 frt.	5 kr.
N. kőmalom	1 frt.	5 kr.
O. kőmalom	1 frt.	5 kr.
P. kőmalom	1 frt.	5 kr.
Q. kőmalom	1 frt.	5 kr.
R. kőmalom	1 frt.	5 kr.
S. kőmalom	1 frt.	5 kr.
T. kőmalom	1 frt.	5 kr.
U. kőmalom	1 frt.	5 kr.
V. kőmalom	1 frt.	5 kr.
W. kőmalom	1 frt.	5 kr.
X. kőmalom	1 frt.	5 kr.
Y. kőmalom	1 frt.	5 kr.
Z. kőmalom	1 frt.	5 kr.

Eladó ház és tanyaföld.

Czeglédutezán a színházal átellenben a 2565-ik számú ház, 17 hold és 150 □ öl földjével; továbbá a szepesi-pusztán 1-ső és 2-ik dalóben levő 14 és 1/2 rész nyilas föld, a rajta levő jó karban álló épületekkel, szabad közből eladó. Értekezhetni czeglédutezán 2565 szám alatt Dömösdi Lajossal.

! Aki mer, az nyer!

Már rövid napok alatt leend az 1864-ki sorsjegyek húzása u. m. folyó évi június 1-én, ahol is **25000, 25000, 15000, 10000**, stb. forintokat nyerni lehet; ilyenmü igérvények (Promission) nálam legelőször kaphatók, szinte eredeti sorsjegyek is, havi részlet-fizetéssre is.

Mindennem állom- és ipar-papírokra költsön a legilleendőbb feltételek mellett kapható,

Katz Jakab-nál
(Iroda: Piacutera Jéger-féle ház alatt a „Fehérlő”-1-2 hoz ezimzett vendéglővel szemben.)

10,000 darab új férfi- és női ing.

még mosatlan, csak a legnehezebb vászonból készitve **azonnal eladattk.**

Fele árán!

Ugy a férfi- mint a női fehérnemtek!

1 ing a legjobb fehérvaszonzóból, mely mindenütt	5 frt - kr.	csak 1 frt 75 kr.
1 finom rumburgi ing díszesen kiállitva, mindenütt	4 „ 50 „	csak 2 „ 00 „
1 legfinomabb minőségű vaszoning mindenütt	7 „ 50 „	csak 3 „ 75 „
1 lábravaló fehérvaszonzóból mindenütt	2 „ „	csak 1 „ 20 „
1 igazi rumburgi vaszon lábravaló, mindenütt	2 „ 75 „	csak 1 „ 50 „
1 kősz vaszon lepedő két rőf széles, mindenütt	4 „ „	csak 2 „ 50 „
6 nehéz rumburgi törölköző mindenütt	4 „ 50 „	csak 3 „ „
6 db. legnehezebb rumb. vaszon zsebkendő mindenütt	5 „ „	csak 1 „ 75 „
6 db. legfinomabb irlandi zsebkendő, mindenütt	4 „ 50 „	csak 2 „ 50 „
6 db. lyoni ezerné-hatástikendő mindenütt	6 „ 50 „	csak 3 „ „

A legújabb és legizletosb himzett női ingek, párisi divat szerint, mindenütt 6, 8, 12 forint, **csak 3 frt 50 kr. 4 és 5 frtért** árulattak.

A czim: **Katz. Kön. Landesbef.**
Leinen- und Wäschwaaren-Fabriks-Depot,
Leopoldstadt, Taborstrasse Nr. 6 und 8,
„zum weissen Ross“ in Wien.

Videki megrendelők, - kiknek megrendelés, a tányvétel mellett a leggyorsabbban a pontosan teljesittotnek, - kéretnek, nyakuk vastagságának s testük magasságának tudatására.

Megrendelések németnyelven kéretnek.

4-6

Ertesítés

A következő árueztkek nagy készlete april 28-ától kezdve, - amoddig a készlet tart

50% árleszállítás mellett

a vásznak tökéletessége és a rőfméretk valódiságuért jótállással, végkép kiárulattik.

Feldimulhatlan jóság és olcsóság!

Legnehezebb fehér fonalvaszon	tövétközök és lábraválókna, elkészittentül 30 rőf 1/4 széles: 7 frt 50 kr.
Valódi rumburgi vaszon	finom női ingeknek és zsebkendőkére, 30 rőf 1/4 csak 12 frt.
Bielefeldi vaszon,	ágyenneműekre különösen alkalmas, tiszta lenvaszon, 40 rőfnek ára 15 csak 13 frt 50 kr.
Fehér fonalvaszon	50 rőf 1/4 széles, gyepen fehértitelt, csak 18 frt. „ „ legnehezebb minőségű „ 21 „
Rumburgi és hollandi vaszon	általános kedvelt készitvetü 1/4 széles, 50 és 54 rőf 21, 25 és 35 frt a legfinomabb.
Szines vaszon-ágyennemü	30 rőf, - színet nem hagyó - 5 csak 3 frt. Ugyannyi legnehezebb minőségű 10 csak 10 frt.
Díszes vaszon-nyáriöltözék-anyag,	ugy a polgári rend mint a katonaság számára.
Vaszon-drill teljes öltözék	(9 rőf) csak 2 frt 50 kr. legjobb minőségű oroszkenyerből 4 csak 4 frt.
Három és 4 nyüstös teljes ölt.	(1 rőf) színet tartó, csak 2 frt 75 kr. Tella russia, legnehezebb minőségű csak 4 frt 25 kr.

A czim: **K. k. Landesbefugte**
Leinenwaaren-Fabriksniederlage
in der Leopoldstadt, Taborstrasse Nr. 6. und 8.
„zum weissen Ross“ in Wien.

Megrendelések a vidékről a tányvétel a legpontosabbban küldetnek meg; mül a tányok és árjegyzékek díjmentesen szolgáltatnak ki.

A megrendelések németnyelven kéretnek.

4-6

Kiadó: a debreczeni szilngyegylet. Debreczen. 1865. Nyomttott a város könyvnyomdájában. Felelős szerkesztő: Sárváry Elek.

Folytatása a mellékleten

462.
1865.

Arverési hirdetés.

Sz. kir. Debreczen város törvényszékének telek-könyvi tanácsa által közlirre tétetik, miszerint Nagy Sándornak nejével Harsányi Máriával közösen birt. péterfiai 1000 aftra becsült 780. számú háza és külső földje és macsi 5 1/2 nyilas, nyilasonkint 500 aftra becsült tanya-földje, folyó 1865. év

julius 5. szükség esetére augusztus 3-án, a macsi tanyát illetőleg délelőtti 9. a péterfiai házat és földet illetőleg d. n. 3 órákor a helyszínén tartandó nyilvános árverés útján bíróság el fog adatni. — Az árverési föltételek a telekhivatal irodájában megtekinthetnek. — Kelt Debreczenben a városi törvényszék telekkönyvi tanácsának 1865. apr. 5-kén tartott üléséből. 1—3

Zongora tanítási hirdetés.

Tisztelettel értesítetik a t. ez. közönség, hogy Pestről ide érkezett egy, fővárosunk legjobb meslerei által kitanított, a zongorát alaposan értő zongoramester s néhány tanórát kész elvállalni, akár havonkinti, akár óra számai fizetésre. — Bővebb értesítést ad róla a lap szerkesztősége. 3—3

Auszt.

„Gresham” élet- és évjáradék-biztosító-társaság.

Alólikt batorokodom a t. ez. közönségnek tisztelettel tudomására juttatni, miszerint én sz. kir. Debreczen város — továbbá Bihar- Szabolcs- és Szatmármegyék, valamint a Hajdu-városok területén a „Gresham”-féle élet- és évjáradék-biztosító társulatnak helybeli főügynökségét átvettem és minden ezen vállalkozásba vágó ügyeket, a legmértányosabb feltételek mellett fogok elintézni.

Amidőn a nagyérdemű közönségnek erre vonatkozólag szolgálatomat, a legnagyobb készséggel felajánlanám, azt egyszersmind azon nagy előnyökre is figyelemmel tekintni ohajtom, melyeket a társulat a legjutányosabb díjzabás mellett nyújtani képes

A.) A biztosítottak között minden öt évben az egész nyereseményeknek 80 száztólja felosztatik, mely nyeresemény-osztalék a biztosított szabad akarata szerint — mindenkor készpénzben, vagy a biztosított összeg szaporítására, — miáltal a tőke mintegy 20 év leforgása alatt kétszeresítettik — vagy pedig a díj befizetés kevesbitésére fordítható.

B.) Azáltal, hogy a társulat azon kellemes helyzetben van, viszontbiztosításokat az angol „Gresham” társulatnál (Life Assurance Society in London) eszközölhetni képes, mely társulat 25 millió franknyi alaptőkéen kívül, a biztosítottak még nagyobb biztonságára, a legújában 1862-ik évi november 2-kán életbe léptetett angol törvények szerint önkint azon határtalan jótállással bíró társulatok első osztályába soroztatott, melyeknek részvényesei (Untimer Companies) nemcsak befektetett tőkék és részvényeikkel, hanem egyszersmind összes vagyonokkal is a társulat minden kötelezettségeért felelősek, az oszt. bíródatmi t. ez. közönségnek annál nagyobb jótállásról kezeskedhetik. Amellett még megjegyzetetik, hogy ezen viszontbiztosítás, a biztosítottól azon üdvös körülményt eredményezi, miszerint három évi díjfizetés után, a biztosított összeg még azon esetben is kifizettetik, ha a haláleset üngyilkosság, párbaj vagy törvényes kivégeztés által történik is.

C.) A díjfizetés beállításával a biztosítás meg nem szűnik.

Bővebb felvilágosítással, átnézetekkel és díjzabály-kimutatásokkal stb. a legnagyobb készséggel szolgál

Katz Jakob

a „Gresham” biztosító társulat debreczeni főügynöke.
(Iroda Piazeuteza Jéger-féle ház alatt a „Fehérló”-hoz ezimzett vendéglővel szemben.)

Ugyanott tűz- és jégkárok ellen a legolesőbb díjak mellett biztosítani lehet. 1—5

Uj faraktár.

Alóliktak tisztelettel értesítik a t. ez. építő közönséget: miszerint a magyarországi só-el-látási-társulattól, melylyel eddig közös fa-üzletünk volt — elválva — a ref. kórház melletti téren

A VASUTI INDÓHÁZ ÁTELLENÉBEN
egy új különálló s mindennemű legszilárdabb és legjobb építkezési anyagokkal ellátott

F A R A K T Á R T

állítottak fel; s miután Máramarosban terjedelmes erdőkkel s Tokajban saját gőzfűrész-malom-mal bírnak, saját anyagaiknak keresvén piacot: azokkal a legjutányosabb árakért fognak szolgálni s biztos helyekre hitelbe is adni.

Az üzletre vonatkozó minden megrendelés Guttman Mór urhoz — ki az üzlet vezetésével meg van bízva — intézendő.

Debreczen 1865. Május 8-án.

SEPPER és SATORI
máramarosi erdő birtokosok.

P. Arverési hirdetmény.

Néhaj ifj. Varga János ur hagyatékát képező Sas-utczán a Sáska-féle — jelenleg Csanak József ur tulajdonához tartozó czeplédutczai 18. sz. alatti kávéháznál lerakva levő házbutorok — rubaneműek — fényüzési-czikkek s egyéb ingóságok f. 1865. évi május 26-ik napján délután 3. órákor készpénzre-ítés mellett el fognak adatni.

Kelt Debreczenben 1865. május 19.

Kiss Imre m. k. főjegyző.
mint hagyaték-tárgyelő biztos. 1—1

Bérbe kiadó ház.

Péterfián 974. szám alatt két szoba, konyha, pince, kamara, butorozva vagy butor nélkül minden órán kiadó. 2—4

Bivaly-eladás.

A főmáltóságú gróf Schönborn munkácsi és szt.-miklósi uradalmak székhelyén, Munkácscon folyó évi május 29-kén 33 darab bivaly fog eladatni és pedig:

1	darab öreg,
6	1—4 éves bika,
6	ökör,
8	öreg tehén és
12	1—4 éves üsző.

Bővebb tudósítással szolgálánd az uradalmi fötiszttség Munkácscon. 1—1

Hirlapi igaztványok fölvétele

minden kül- és belföldi lapra nézve

Haasenstain és Vogler

hirdetményigató-intézete által eszközöltetik.

Bécsben (Stadt Wollzeile Nro. 9.)

(Hansenstain és Vogler hamburgi- és Mollen Otto m. m. frankfurti fiók-intézete.)

A hirdetményekre, eredeti díjak számítása mellett mindig a legnagyobb gond és pontoság fordítatik. Ajánlja az intézet a t. ez. hirdetményezőknak a postai bélyegek meggazdálkodását, nagyobb bizományoknál pedig a szokásos hirdetménydíjból tetemesb leszámitást. Hirlapi jogyzék, mely a közbejött változásokat foglalja magában, teljesen kijavítva, ingyen s bórmentve küldetik meg.

Főntvezetett intézet részére hirdetményeket a lap kiadóhivatala is elfogad. 2—2

Árverési hirdetés.

Sz. kir. Debreczen város törvényszékének, telekkönyvi tanácsa által közhírré tétetik, hogy **Tornay Ferencz**ök s nejének **Bauer Annának**, piacutczai 27,467 aftra becsült 1898. szám alatti házuk, külső-földével együtt, folyó 1865. év június 21. szükség esetén július 21-dik napján d. u. 3 órákor, a helyszínen tartandó nyilvános árverés útján bíróilag el fog adatni. — Az árverési feltételek a városi telekhivatal iródájában megtekinthetnek. — Kelt Debreczenben a városi törvényszék telekkönyvi tanácsának 1865. évi márczius 29-kén tartott üléséből. 2—3

Árverési hirdetés.

Sz. kir. Debreczen város törvényszékének, telekkönyvi tanácsa által közhírré tétetik, hogy **Horváth Józsefnek** kiskoru gyermekeivel közös piacutczai 2029 számú, külső földével együtt 600 aftra becsült háza, folyó 1865. év május 29-dik napján d. u. 3 órákor a helyszínen tartandó nyilvános árverés útján bíróilag el fog adatni. — Az árverési feltételek, a telekhivatal iródájában megtekinthetnek. — Kelt Debreczenben a városi törvényszék telekkönyvi tanácsának 1865. ápril 21-kén tartott üléséből. 3—3

ROSENTHAL H.

Bécsi Glycerin

VASTARTALMU LIQUEURJE

köztudomás szerint a bécsi **cs. k. köz-kórházban**, miniszter udv. tanácsos **Oppolzer tanár** klinikáján **sápkór, vérszegénység és ideggyengeség** ellen a legkielegetőbb sikerrel alkalmaztatik.

Rosenthal

Bécsi Glycerin

vastartalmu gyomor-liqueurje

ellenben, **gyomornehézség és aranyér** ellen igen ajánlható, amit is a következő urak eléggé bizonyítanak:

Balassa udv. tanácsos és pesti egyet. tanár.
Dr. Heller J. F. tanár, a kórtan-vegyészeti intézetnél Bécsben

Kletzinsky V. orsz. törv. vegyész Bécsben.
Hauer Iovag cs. k. földtan. intézet elnöke.
Schur F. bécsi tanár

Dr. Kovács elsődorvosok Pesten.
Dr. Löwy)
Dr. Hirschfeld J. a bécsi orvosi kar tagja.

Dr. Barth E. Offenburghan (Baden uh.)
Dr. Drobner Ed. gallicziai vasuti orvos.
Dr. Ehrmann J. Freibergen (Morvaország) stb.

E kitünő gyógyszerrel bíró Liqueurjeik, **Debreczenben** egyedül csak **Borsos Ferencz** urnak „Kigyóhoz” címzett gyógyszerárában kaphatók. — Vidéken pedig: **Aradon**, **Ströbel** Ferencznel, **Kolozsvárt**, **Dr. Huez** Györgyvel, **Maros-Vásárhelyen**, **Bucher** Miksaónál, **Temesvárt**, **Pecher J. E.**-nél.

Az a nagyobb patczkának 2 frt a kisebbnek 1 frt 35 kr. mindenki fajból.

Elárúsítók arányos hasznót nyerneik.

Főraktár:

Rosenthal H.-nál

Bécs, Praterstrasse 21 sz.

Földbirtok

haszonbérbeadása.

Gróf **Beekers** Alfonz urnak a szederkényi határban **Polgár** város határával szomszédos 350 osztályozott hold ármentesített birtoka, melyből 20 hold szántó-, többi része pedig szántásra alkalmas gyepföld, minden órán haszonbérbe adandó. Értekezhetni iránta **Miskoleczon** a **Kalás László** ügyvéd urnál. (Mindszent, saját ház.) 5—5

Jövő június 1-én húzandó

250,000, 25,000, 15,000, 10,000 stb.

főnyereményű 1864-iki állansorsjegyekre

Igérvények

kaphatók

Szepessy Antal
norimbergi kereskedésében.

Biztosítási értesítés.

Az alóliort országos képviselőség ezennel tisztelettel jelenti, hogy a „**Horgony**” (Anker) című életbiztosítási társulat debreczeni főügynökségét **Schwarz Bernát** urra átruházta s egyszersmind bátor a t. ez. közönséget tisztelettel felhívni, hogy az újonnan szervezett főügynökség kerületéhez tartozó biztosítási ügyeket hozzá intézni sziveskedjenek.

Pest 1865. május 1. napján.

A „**Horgony**” (Anker) cz. élet- és járadék-bizt. társaság Magyarország részére való képviselősége.

A pesti országos képviselőség fentebbi értesítésére vonatkozólag van szerencsém köztudomásra juttatni, hogy f. évi májushó elsejével, a több mint

nyolcz millió összes alappal bíró

„**Horgony**” (Anker) című élet- és járadék-biztosítótársaság „debreczeni főügynöksége”

vezetését átvette.

Midőn tehát fennevezett intézetet a t. ez. közönségnek **életbiztosításra** nézve a lehető legmelegebben ajánlanám, ezuttal csak arra bátorodom a t. közönséget figyelmeztetni, hogy a „**Horgony**” (Anker), mely már csak azon körülményűl fogva is, hogy a biztosítás minden egyéb ágazatának — ugymint: tűz, víz és jég elleni biztosítások mellőztével, egyedül és kizárólagosan az emberélet biztosítással foglalkozik, különös bizodalmat érdemel, valóban a legelőnyösebb és legkedvezőbb feltételeket nyújt a tisztelt biztosító közönségnek; mely állítás valósága legjobban a következő példából kiviláglik.

Ezer forintnyi biztosítási összeg után

egy 25 éves egyén fizet évenként 19 frt 20 kr.	nyeremény-osztalékkal 21 frt 10 kr.
„ 30 „ „ „ 22 „ 40 „	„ 24 „ 60 „
„ 35 „ „ „ 25 „ 50 „	„ 28 „ 10 „
„ 40 „ „ „ 29 „ 90 „	„ 32 „ 90 „
„ 45 „ „ „ 36 „ 10 „	„ 39 „ 70 „

Ugyancsak alólirott részletes alaprajzokkal (Programmok) és általában minden e biztosítás különböző nemére vonatkozó kimerítő felvilágosítással szivesen szolgálmi kész.

Schwarz Bernát

2—4

(Főügynökségi iroda: Piacz 1711. tek. Nánássy Bénéjám ur háza alatt.)

Elismerés.

Istenben boldogult férjem, **Jaulus Ferencz**, csak igen rövid ideig lévén a „**Horgony**” (Anker) című élet- és járadék-biztosító társaságnál 8000 frtnyi összeg után biztosítva — néhány nap mulva halála és az illető okmányok felterjesztése után azonnal az egész biztosítási összeg a legkisebb levonás nélkül a pesti országos képviselőség útján számomra kifizettetett; minélfogva kedves kötelességemnek ismerem a fentiszelt intézetnek legbensőbb köszönetemet és elismerésemet kinyilatkoztatni és azt kitünő pontosságánál fogva a tisztelt biztosító közönségnek a legmelegebben ajánlani.

Kelt **Balassa-Gyarmaton** 1865. ápril 28-kán.

Jaulus Ottilia, szül. Spiegel.

Csak 1 frt 50 krajczár

egyegyed-sorsjegyek, 3 frt egy fél sorsjegyek és 6 frt egy egész sorsjegyek (nem ígérvények) az ára, melylyel mindenki részt vehet a f. évi május 24-én kezdődő a kormány által rendezett s biztosított

Frankfurti pénzkisorsolásban,

amelynek főnyereményei u. m. **200,000, 100,000, 50,000, 30,000, 25,000, 20,000, 15,000, 12,000, 10,000** stb. forint, hat hó lefolyta alatt okvetlenül megnyerendők. A nyeremények a húzás után 14 nappal, tallérokban fizettetnek, míg a sorsjegyekért küldendő összegek osztrák papírpénzben is elfogadtnak. Ugy a résztvevők által teendő nyeremények, mint szintén a szabadsorsjegyek, az illetőknek, felszólítás nélkül megküldetnek s a hivatalos kisorsolási terv és húzási listáron ingyen kiszolgáltatik. E sorsjegyek megrendelhetők

Grünebaum A. pénztüzetében.

(Schäfer-gasse 11. nächst der Zeil in Frankfurt a. M.)

U. i. Azon esetben, ha a megrendelt sorsjegyre, a leendő hat húzás alatt nyeremény nem esik, a terv szerint, a résztvevők közül — kinek-kinek kívánsága szerint, vagy szabadsorsjegyre, vagy botelt pénzre küldetnek meg.

0—0